

Адміністративно-територіальний устрій та територіальні межі Галицької землі Руського воєводства

Дана стаття присвячена дослідженню змін адміністративно-територіального устрою Галицької землі у 1434–1772 рр. Зроблено спробу графічного визначення меж Галицької землі за картографічними джерелами XV–XVIII ст. та дослідженнями істориків й картографів XIX – XX ст.

Ключові слова: Галицька земля, Руське воєводство, адміністративно-територіальний устрій, територіальні межі, Галицький повіт, Коломийський повіт, Тереховельський (сучасна назва Тереховлянський) повіт.

Актуальність зумовлюється необхідністю чіткого окреслення кордонів Галицької землі Руського воєводства для локалізації пам'яток історії, архітектури, містобудування, зокрема оборонної архітектури регіону, виявлення їхніх характерних особливостей, вивчення соціально-економічних, релігійних, військових аспектів історії краю, а також для локалізації місць державної і військової влади адміністративно-територіальних одиниць нижчого рівня.

Мета: визначення структури адміністративно-територіального устрою Галицької землі Руського воєводства, графічне окреслення її кордонів та меж повітів.

Завдання: вивчити джерельну базу і історіографію питання; на основі аналізу і співставлення інформації з різних джерел, укласти схеми адміністративно-територіального устрою; визначити хронологічні періоди існування сталих меж Галицької землі і сусідніх адміністративно-територіальних одиниць, виконати графічні схеми адміністративно-територіального поділу Галицької землі у три хронологічні періоди.

Новизна полягає перш за все у аналітичному опрацюванні значної кількості джерел, наукової літератури та дослідженні адміністративно-територіального устрою і меж Галицької землі, які в українській історіографії комплексно не досліджувалися.

Галицька земля була однією з адміністративно-територіальних одиниць нижчого рівня Польської Корони, яка входила до складу Руського воєводства (лат. *Palatinat Russiae*, пол. *Województwo Ruskie*). На її гербі в білому полі зображалася чорна галка з розпростертими крилами, увінчана золотою короною.

Рис. 1. Герб Галицької землі (за книгою: Niesiecki K. *Korona Polska przy Złotej Wolności...* – Т. 1. – Lwów, 1728).

Рис. 2. Герб Галицької землі (за книгою: Baliński M., Lipiński T. *Starożytna Polska pod względem historycznym, geograficznym, i statystycznym opisana.* – Т. 2. – Warszawa, 1844).

До досліджуваного періоду територія Галицької землі почергово належала Білій Хорватії (IX–X ст.), Київській Русі (кн. X–XI ст.), Галицькому (XII ст.) і Галицько-Волинському князівствам (XIII ст.). Після захоплення у 1349 р. частини Галицько-Волинського князівства поляками відбулася її інкорпорація до Польського королівства на правах особистого домену короля з назвою Руське королівство [1].

У 1434 р. адміністративно-територіальний устрій Польської держави, в основі якого лежав поділ на провінції, воєводства, землі і повіти поширюється на Руське королівство [2]. Колишній королівський домен отримує нову офіційну назву – Руське воєводство. Одна з його найбільших за площею частин – Галицька земля – проіснувала 338 років і була ліквідована після першого поділу Речі Посполитої (1772) [3, с.149-150].

Адміністративно-територіальний устрій і межі Галицької землі в українській історіографії комплексно не досліджувалися. Окреслити кордони її території та границі повітів частково дозволяють наукові статті, присвячені різним аспектам історії Руського воєводства. Одним із перших коротку історію воєводства та деякі відомості про його адміністративно-територіальний устрій опублікував у 1728 р. польський історик, дослідник генеалогії і геральдики К. Несецький у першому томі книги «Korona Polska przy Złotej Wolności...» (Lwów, 1728) [3, с.150]. Суттєві уточнення в дослідження адміністративного устрою Польської держави й, зокрема, Руського воєводства внесли литовський історик М. Балінський та польський історик й археолог Т. Ліпінський у другому томі фундаментальної праці «Starożytna Polska...» (Warszawa, 1885) [4, с.652]. Польсько-український історик П. Домбковський на основі опрацювання документів «Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej» [5] окреслив західні і північні границі, а також повітові межі Галицької землі у монографії «Podział administracyjny województwa Ruskiego i Bełzkiego w XV wieku» (Lwów, 1939) [6]. На жаль, ця робота обмежується тільки XV століттям і обходить увагою східні і південні кордони Галицької землі. По усьому периметру кордони землі і її повітів на рубежі XVI–XVII ст. скурпульозно окреслив дослідник польської історичної географії О. Яблоновский в атласі руських земель Речі Посполитої [7], виданому, як ілюстративно-картографічний матеріал до укладеного ним двотомного збірника документів під назвою «Polska XVI wieku. Ziemia ruskie. Ruś Czerwona» [8]. Попри недоліки, на які вказує, зокрема, М. Грушевський («...без всякого коментаря, без означення джерел, без хронології, без відрізнення гіпотетичного від документованого» [9, с. 502] атлас є найавторитетнішим джерелом з даної тематики. Карту О. Яблоновського використала польська дослідниця Е. Горнова при укладенні картосхеми Галицької землі на 1590–1648 рр. у своїй монографії «Stosunki ekonomiczno-społeczne w miastach ziemi halickiej w latach 1590-1648» (Opole, 1963) [10, 385]. На останніх сторінках ще однієї монографії «Lwów i ziemia Czerwiewska» її автори подали картосхему землі Червенської у XV–XVIII ст. [39] Для нашого

дослідження вона цікава тим, що фіксує майже весь східний кордон Галицької землі.

Політико-адміністративний поділ українських земель в складі Польсько-Литовської держави із межами Галицької землі перед Люблінською унією (1569 р.) наводить на своїй картосхемі М. Грушевський [9, 501 зв., 502 зв.]. Межі східної і західної частини Галицької землі він визначив на підставі опрацювання люстрацій королівщин Галицької і Перемишльської земель 1560-х років, опублікованих в «Жерелах до історії України-Руси» [11], а також на основі документів зі збірника «Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej» [5]. На картосхемі показано лише приблизні контури кордонів Галицької землі, без деталізації і з мінімальною кількістю населених пунктів.

Окремі ділянки кордону Галицької землі певних періодів ретельно опрацьовані українськими істориками М. Кордубою (державна границя Польської Корони з Волощиною у XV ст.) [15] і М. Крикуном (межі Руського, Подільського і Волинського воєводства у XV–XVI ст.) [18], [19], [20].

Загальні аспекти адміністративно-територіального устрою Руського воєводства і Галицької землі у означений хронологічний період розкривали історики Й. Лелевель [12], Л. Татомір [13], І. Шараневич [14], К. Пшибос [16], М. Дністровський [17], М. Плевчинський [21].

У ході дослідження картографічних джерел XVI–XVII ст., зокрема карт В. Городецького «Польша, описана в [її] кордонах і місцевостях» (1558) [22], В. Городецького і А. Пограбкі «Опис Польщі і Литви» (Антверпен, 1602) [23], Г. Меркатора «Литва» (Амстердам, 1609) [24], В. Блау «Велике князівство Литовське та інші суміжні країни» (Амстердам, 1613) [25], Г. Боплана «Спеціальний і докладний план України...» (Гданськ, 1650) [26], Г. Боплана «Частина України, що по народному називається Покуттям» (Амстердам, 1662) [27], Н. Сансона «Території Польської корони або царства Польського» (Париж, 1663) [28], Ф. де Вітта «Карта Речі Посполитої, князівства Литовського, Волині, Поділля, України, Прусії, Лівонії та Курляндії» (1675) [29], Г. Яїллола «Територія Польської Корони, поділена на воєводства, в тому числі і Царства Польського» (1692) [30], Г. Молла «Карта Московської держави, Польщі, Малої Татарії і Чорного моря» (Лондон, 1708) [31],

С. Старовольського «Нова і детальна карта Королівства Польського і Великого князівства Литовського» (1739) [32] вдалося з'ясувати що вони не окреслюють чітких границь воєводств, земель і повітів, містять численні неточності при відображенні елементів географічної основи та помилки в назвах населених пунктів. На картах Г. Боплана (1662 р.), Н. Сансона (1663 р.), Г. Яілота (1692 р.) південна частина Галицької землі підписана як «Покуття». На деяких мапах способом якісного фону виділено територію Руського воєводства. Підпис Галицька земля («Terra Halicensis») зустрічається досить пізно, аж у 1739 р. на карті С. Старовольського [32]. На кількох мапах позначено межі повітів, але вони тільки частково співпадають з межами, встановленими на основі історичних документів, тому під час аналізу не використовувалися.

Із усіх картографічних джерел найбільше інформації для дослідження границь Галицької землі несе «Карта Польщі, поділена на провінції, воєводства, землі і повіти, укладена на основі спостережень і вимірювань, проведених на місці» (М 1: 692 000), видана у 1772 р. в Парижі картографом Дж. Ріцці-Дзанноні [33]. Вона окреслює межі Галицької землі після адміністративних реформ Станіслава Понятовського. Роботи по створенню карти розпочалися у 1740 р. завдяки ініціативі та фінансовій підтримці мецената польської картографії Юзефа Яблоновського і тривали 32 роки. Співставлення карти з картосхемою, укладеною нами за історичними джерелами дозволило з'ясувати, що Дж. Ріцці-Дзанноні на великій протяжності кордону подає хибні границі Галицької землі, вірогідно запозичені ще з карт сторічної давнини Г. Боплана.

Вивчення джерельної бази й історіографії проблеми дозволяє твердити про те, що територіальні межі Галицької землі і її повітів можна встановити тільки після ретельного обстеження протяжності усіх ділянок кордону на основі історичних джерел, пролягання його між вказаними в документах населеними пунктами, аналізу і співставленню проблемних відтинків. Динаміка адміністративної еволюції Руського воєводства умовно вкладається у три хронологічні періоди функціонування земель та повітів: перший – від створення Руського воєводства (1434) до Люблінської унії (1569); другий – від

Люблінської унії до зайняття королівського престолу Станіславом Понятовським (1764); третій – від зайняття престолу Станіславом Понятовським до першого поділу Речі Посполитої (1772). Проаналізуємо адміністративний устрій та межі Галицької землі впродовж кожного періоду.

Перший період (1434–1569). Як вже згадувалось вище, приведення адміністративно-територіального устрою Руського королівства у відповідність з правом Польської Корони відбулося у 1434 р. Тоді ж були створені Руське і Подільське воєводства [19, 3]. Після відходу від Мазовії до Корони у 1461 р. засновано Белзьке воєводство [9, 314]. Руське і Белзьке воєводства склали історико-етнографічний регіон, який за давньою традицією називався Червоною або Галицькою Руссю. Усього на 1526 р. до Корони входило 18 воєводств, три з них названих вище на руських землях [34].

Територія дрібніших адміністративних одиниць – земель, у великій мірі повторювала кордони сформованих протягом століть історичних регіонів (удільних князівств), а територія повітів – адміністративних, господарських чи торгово-економічних зон (колишніх волостей), сформованих під впливом земських судів, які творили судочинство у певному судовому окрузі [17, 21].

Із 1434 по 1569 рр. Руське воєводство складалося із п'яти земель: Перемишльської, Сяноцької, Львівської, Галицької і розташованої відособлено Холмської [14, 2] [9, 314]. Галицька земля займала південно-східну частину Руського воєводства. Дністер розділяв її на дві нерівні частини – рівнинну північну і гористу південну. П. Домбковський на підставі вивчених судових актів XV ст. встановив, що Галицьку землю утворювали шість повітів: Галицький (налічував 247 населених пунктів), Коломийський (52 населених пункти), Тереховлянський (46 населених пунктів), Снятинський (25 населених пунктів), Червоногородський (тепер не існує) (14 населених пунктів) і Коропецький (11 населених пунктів) [6, 321]. Червоногородський повіт впродовж першого періоду в судових актах та податкових реєстрах 1531, 1542 і 1547 рр. часто зараховується до Подільського воєводства, а під кінець періоду остаточно відходить до нього [20]. Це не дивно, оскільки його «державці», як правило, були подільськими воєводами.

Адміністративно-територіальний поділ Руського воєводства

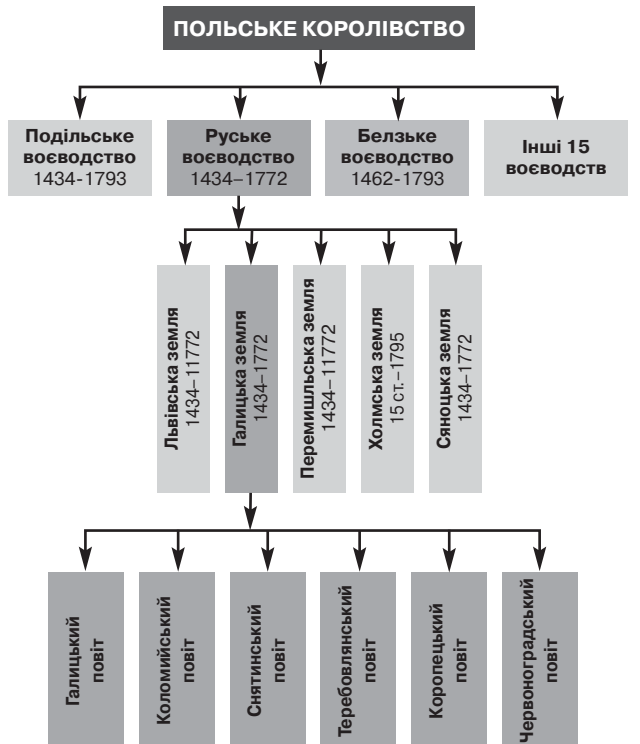
На північ від Дністра розташовувався Тербовлянський повіт, на південь – Коломийський і Снятинський. Галицький, Коропецький і Червогородський повіти мали волості по обох берегах Дністра. Завдяки родючішим землям, менша північна частина Галицької землі була багатшою, а, отже, й заселенішою ніж південна [35]. Найбільші міські осередки державних маєтків (королівщин) виконували функції адміністративних центрів повітів.

У першій третині XVI ст. кількість повітів зменшилася за рахунок відходу Червогородського повіту до Подільського воєводства і поглинання Коропецького повіту Галицьким. Сучасний польський дослідник М. Плевчинський зазначає, що на 1531 р. Галицька земля складалася із чотирьох повітів: Галицького, Тербовлянського, Коломийського і Снятинського. Два останні і частина Галицького іменувалися Покуттям [21].

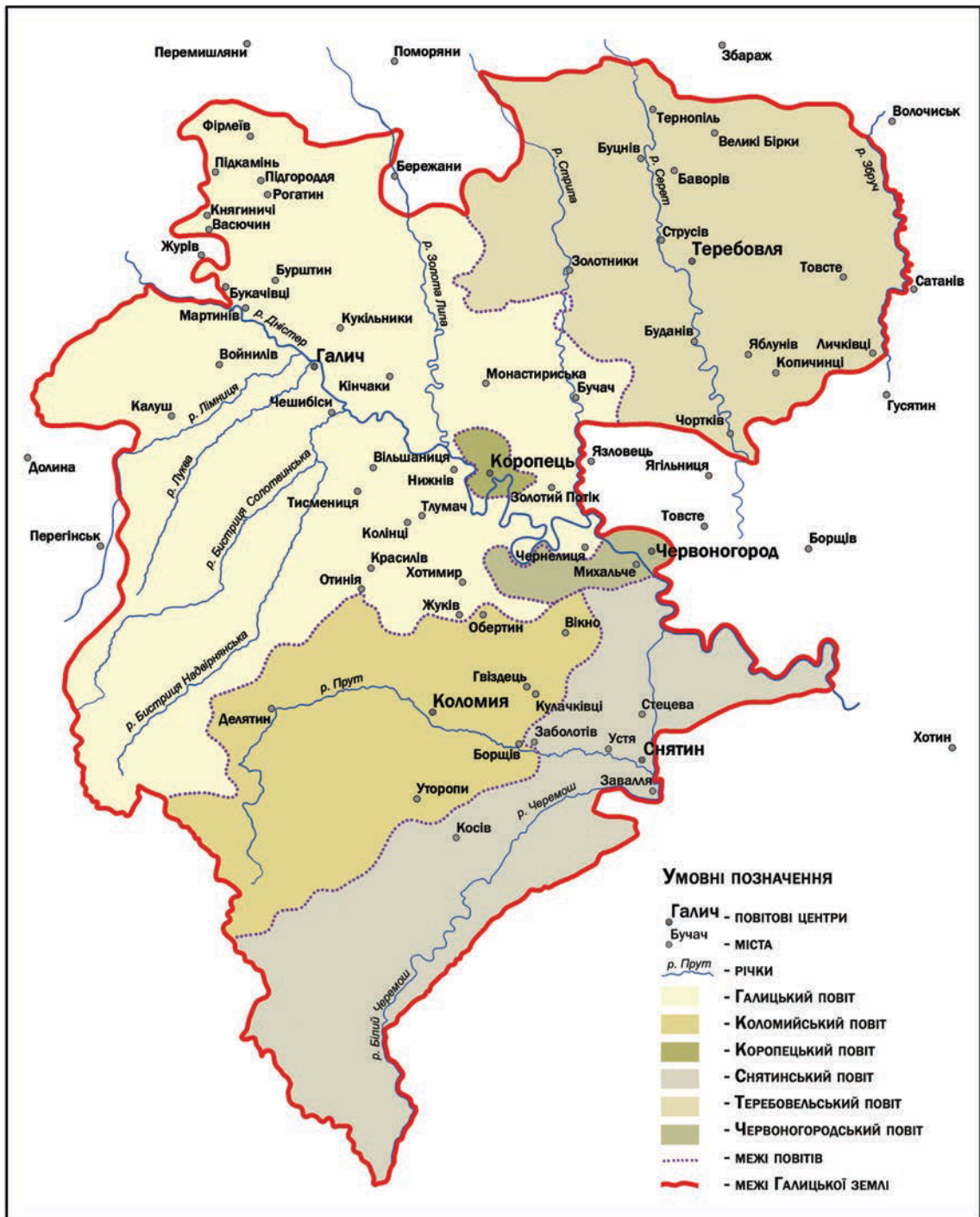
Кордони Галицької землі першого періоду покілометрово визначаємо за матеріалами і картами П. Домбковського [35], М. Кордуби [15], М. Грушевського [9, 500] із збірником документів Акти земські і гродські [5, Т. 12, 329].

Таблиця 1.

Адміністративно-територіальне підпорядкування Галицької землі у 1434–1569 рр.

Адміністративно-територіальний поділ і межі Галицької землі першого періоду (1434 – 1569)

Другий період (1569–1764). Після Люблінської унії 1569 р. Руське воєводство увійшло до складу Речі Посполитої – однієї з найбільших федеративних держав Європи XVI–XVII ст., яка включала землі сучасних Польщі, України, Білорусі, Литви, Латвії, Естонії і Росії. Суб'єктами новоствореної держави були: Корона Польського королівства (далі – скор. Корона або Польща) та

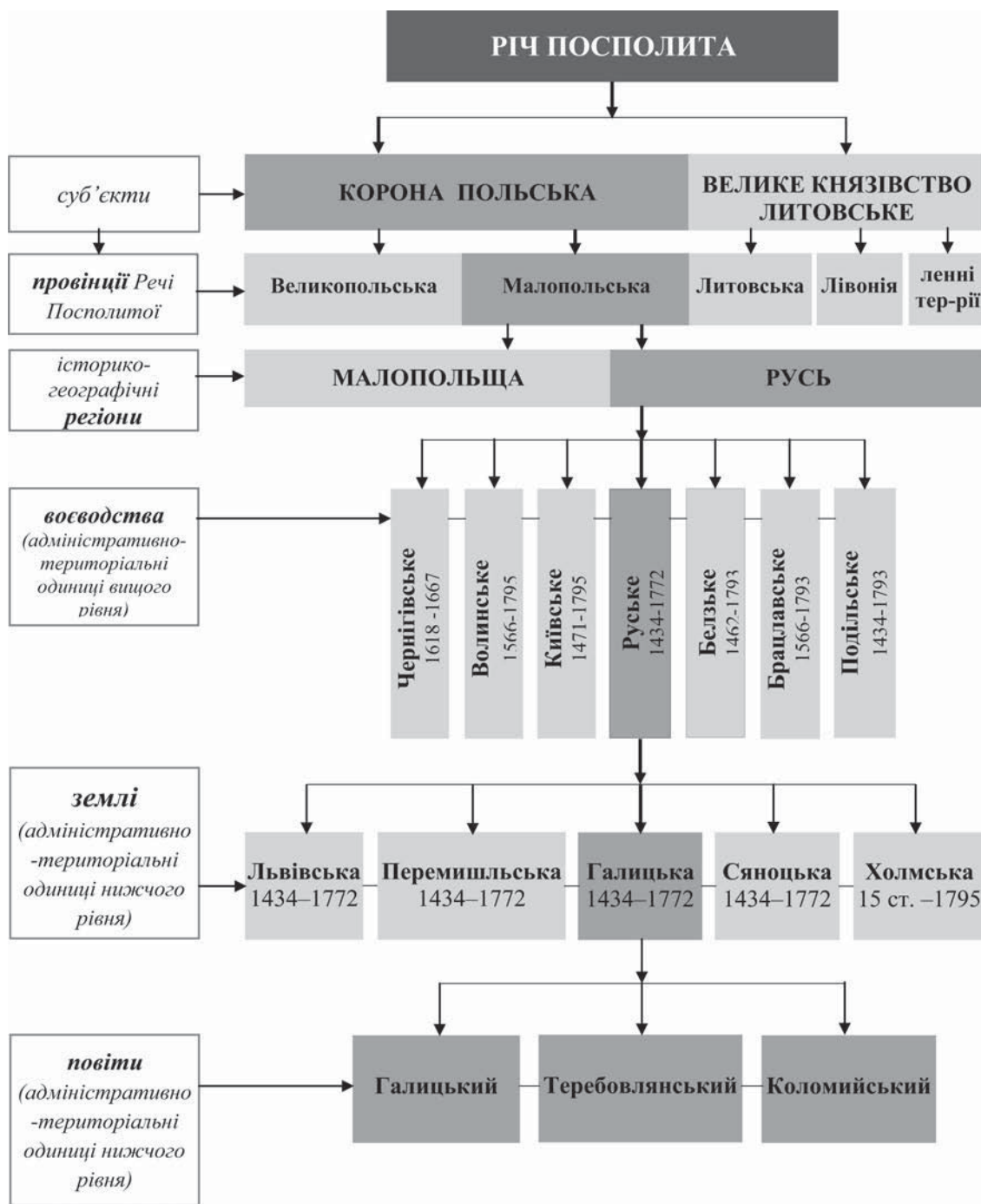
Велике князівство Литовське. Їх поділено на три провінції: Великопольську, Малопольську і Литву з підлеглими територіями. Перші дві провінції належали Короні, третя – Великому князівству Литовському. У 1569 р. до Корони приєднано Підляське, Волинське, Київське і Брацлавське воєводства. Чернігівське воєводство увійшло до складу Речі Посполитої у 1618 р., але вже у 1667 р.

воно приєднано до Росії. У зв'язку з появою нових адміністративних одиниць, змінився адміністративно-територіальний устрій держави. Малопольську провінцію (Малопольщу і Русь) утворювали 10 воєводств: Краківське, Сандомирське, Любельське, Підляське, Подільське, Волинське, Київське, Брацлавське, Руське, Белзьке і Чернігівське (не увесь період). Руське воєводство, як і в попередній період включало 5 земель:

Львівську, Перемиську, Сяноцьку, Галицьку, Холмську [4]. Значні зміни торкнулися адміністративно-територіальних одиниць нижчого рівня. В Галицькій землі наполовину скоротилася кількість повітів [36]. З Галицьким повітом об'єднано Коропецький, з Коломиїським – Снятинський [8, Сз. 2, 19]. До Подільського воєводства остаточно відійшов Червоногородський. Фактично склалися три окремі територіальні

Таблиця 2

Адміністративно-територіальне підпорядкування Галицької землі у 1569–1764 рр.

комплекси, які виводили свої історичні корені з попередньої епохи [13]. Галицький повіт практично співпадав з територією колишнього Галицького князівства, Тербовлянський – з територією Тербовлянського князівства. Розташований на карпатському підгір'ї, у куті, утвореному кордоном Угорщини і Буковини, Коломийський повіт продовжували називати Покуттям.

За результатами істрико-географічної праці О. Яблоновського західна межа Галицької землі в основному залишилася такою як і була

в XV ст., північна – наблизилася до Рогатина через відхід до Львівської землі північної Рогатинщини. Східна межа посунулася в напрямку Поділля за рахунок приєднання до Тербовлянського повіту кількох подільських волостей [7].

Кордон Галицької землі і Подільського воеводства до 1680 р. документально не фіксувався. Особливої потреби в знакуванні кордону не було хоча б тому, що більш ніж на половину він проходив по Стрипі і Збручу [19, 21].

Схема 3

Адміністративно-територіальний поділ і межі Галицької землі другого періоду (1569–1764)

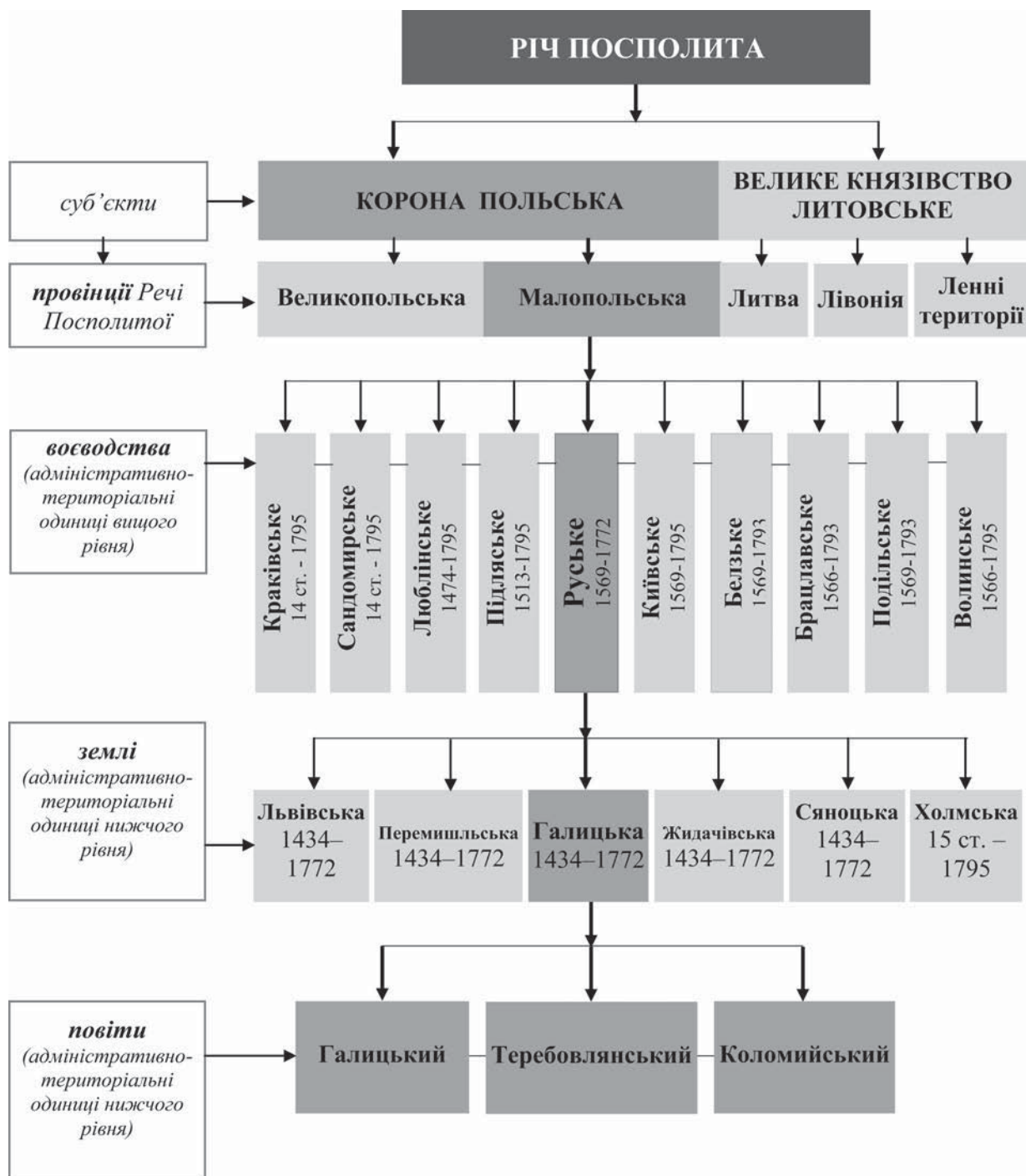

Третій період (1764–1772). Після впровадження адміністративної реформи Станіслава Понятовського в територіальному поділі Речі Посполитої знову сталися зміни. На 1764 р. до її складу входили 5 головних провінцій: Великопольська, Малопольська, Велике князівство Литовське, Королівська Прусія і Курляндія. Малопольську провінцію утворювали 10 воєводств:

Краківське, Сандомирське, Київське, Руське, Волинське, Подільське, Любелзьке, Белзьке, Підляське, Брацлавське. У Руському воєводстві на 1764 р. узаконено 6 земель: Львівську, Перемишльську, Сяноцьку, Галицьку, Холмську і Жидачівську. Галицька земля поділялася на три повіти: Галицький, Коломийський і Тереховлянський [12].

Таблиця 3

Адміністративно-територіальне підпорядкування Галицької землі у 1764–1772 рр.

Межі повітів після реформи також дуже змінилися. Питання встановлення границь Галицької землі у цей нетривалий період в історії Руського воєводства (тривав лише 8 років) через недостатню джерельну базу майже не висвітлене у працях з історичної географії. Кордони останніх років існування досліджуваного територіального об'єднання подає «Карта Польщі, поділена на провінції, воєводства, землі і повіти» Дж. Ріцці-Дзанноні [33]. За цим картографічним джерелом до Галицької землі належали Болахівська, Долинська і Журавнинська волості. Натомість Рогатинщину зараховано до Львівської землі, а смугу прикордонних волостей Тереховлянської землі з містами Товсте, Тарноруда, Копичинці, Хоростків, Чортків, Будзанів і Янів до Подільського воєводства. Однак інші історичні джерела дають підстави засумніватися у правильності границь в атласі Дж. Ріцці-Дзанноні.

Для укладення картосхеми з межами Галицької землі останнього періоду за історичними джерелами ми використали відомості про перепис євреїв Руського воєводства 1765 р., в якому зазначалася адміністративна належність населених пунктів до повітів. Оpubлікували перепис єврейські історики Ф. Бостель (Львівської землі і Жидачівського повіту) [37] і М. Балабан (Галицької землі, Тереховлянського і Коломийського повітів) [38]. Відомості про адмінподіл, отримані з цих переписів, ми наклали на карту Візіком і отримали картосхему меж Галицької землі і повітів, яка суттєво відрізняється від карти Дж. Ріцці-Дзанноні. Із неї бачимо, що Галицька земля в основному зберегла межі другого періоду. Зате було суттєво перекроєно межі повітів. Коломийський і Тереховлянський повіти збільшилися за рахунок Галицького.

Схема 4

Адміністративно-територіальний поділ і межі Галицької землі третього періоду (1764–1772)

Як офіційні адміністративно-територіальні одиниці Руське воєводство і Галицька земля припинили своє існування після першого поділу Речі Посполитої (1772 р.). Територія землі була поділена на кілька повітів і в складі Королівства Галичини і Володимирії (німецькою *Königreich Galizien und Lodomerien*) стала частиною Священної римської імперії (з 1804 р. – Австрійської імперії, а з 1867 р. – Австро-Угорщини).

Висновки. Найбільший внесок у розкриття теми внесли роботи в галузі історичної географії істориків П. Домбковського, О. Яблоновського, М. Грушевського, М. Кордуби та М. Крикуна. Серед картографічного матеріалу найінформативнішою, хоча й в багатьох моментах хибною є карта Дж. Річчі Дзаноні.

Хронологічні рамки функціонування Галицької землі та її повітів умовно вписуються у три етапи: перший, від створення Руського воєводства (1434 р.) до Люблінської унії (1569 р.); другий, від Люблінської унії до зайняття королівського престолу Станіславом Понятовським (1764 р.); третій, від зайняття престолу Станіславом Понятовським до першого поділу Речі Посполитої (1772 р.). Галицька земля довгий час належала іноземній державі й впродовж чотирьох століть зазнала порівняно незначних змін.

Галицька земля займала етнічні українські території, які за сучасним адміністративно-територіальним поділом належать Івано-Франківській області, частково Жидачівському району Львівської області і Підгаєцькому, Монастириському, Тернопільському, Терехівському, Бучацькому і Чортківському районам Тернопільської області.

Джерела і література

1. Михайловський В.М. Правління Коріатовичів на Поділлі (1340-ві – 1394 рр.): Соціальна структура князівського оточення / В.М. Михайловський // Український історичний журнал (Київ). – 2009. – № 5. – С. 46.

2. Kutrzeba S. Historia ustroju Polski w zarysie / S.Kutrzeba. – Т. 1. Korona. – Wyd. 4. – Lwów: nakł. Księgarni Polskiej Bernarda Połonieckiego, 1917. – S. 119.

3. Niesiecki K. Korona Polska przy Złotej Wolności Starożytnymi Wszystkich Kathedr, Prowincyi y Rycerstwa Kleynotami Heroicznym Męstwem y odwagą, Naywyższemi Honorami a naypierwey Cnotą, Pobożnością y Świątobliwością Ozdobiona / K.Niesiecki – Т. 1. – Lwów, 1728. – S. 149-150.

4. Baliński M. Starożytna Polska pod względem historycznym, geograficznym, i statystycznym opisana / M.Baliński, T.Lipiński – Wyd. 2. – Warszawa, 1885. – S. 652.

5. Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie w skutek fundacyi śp. Alexandra hr. Stadnickiego. Wyd. staraniem Galicyjskiego Wydziału Krajowego. – Т. 1-19. – Lwów: w drukarni zakładu narod. im. Ossolińskich, 1868-1906.

6. Dąbkowski P. Podział administracyjny województwa Ruskiego i Bełzkiego w XV wieku / P.Dąbkowski – Lwów: towar, 1939.

7. Jabłonowski A. Atlas historyczny Rzeczypospolitej Polskiej wydany z zasiłkiem Akademii Umiejętności w Krakowie. Epoka przełomu z wieku XVI-go na XVII-sty. "Ziemie Ruskie" Rzeczypospolitej / A. Jabłonowski – Warszawa-Wiedeń, 1899-1904. Карты укла-

дені в масштабі 1:300 000. Територія адміністративних одиниць виділена способом якісного фону. Атлас містить 16 аркушів карт (60 х) і 2 аркуші таблиць. Територія Галицької землі подана на 2, 3, 6 і 7 сторінках атласу (детальніше див.: *Coca P.* Історія картографування території України. – К.: Либідь, 2007. – С. 170-171).

8. Jabłonowski A. Polska XVI wieku. Ziemie ruskie. Ruś Czerwona / A.Jabłonowski – Cz. 1 // Źródła dziejowe. – Т. 18. – Warszawa, 1902. – 252 s.; Jabłonowski A. Polska XVI wieku. Ziemie ruskie. Ruś Czerwona / A.Jabłonowski – Cz. 2 // Źródła dziejowe. – Т. 18. – Warszawa, 1903. – 491 s.

9. Грушевський М. Історія України-Руси / М. Грушевський – В 11 томах, 12 книгах. – Т. IV. – XIV–XV віки: Відносини політичні. – К.: Наукова думка, 1994. – С. 499-503.

10. Hornowa E. Stosunki ekonomiczno-społeczne w miastach ziemi halickiej w latach 1590-1648 / E.Hornowa – Opole, 1963. – 385 s.

11. Жерела до історії України-Руси. – Т. 1. – Описи королівщин в землях руських XVI віку. Люстрації земель Галицької і Перемиської / [Під ред. М. Грушевського]. – Львів, 1895. – 402 с.

12. Lelewel J. Geografia. Opisanie krajów polskich / J.Lelewel. – Poznań, 1859. – S. 53.

13. Tatomir Ł. Geografia ogólna i statystyka ziem dawnej Polski / Ł.Tatomir – Kraków, 1868. – S. 145, 154-155.

14. Szaraniewicz I. Rys wewnętrznych stosunków Galicyi Wschodniej w drugiej połowie piętnastego wieku / I.Szaraniewicz – Lwów, 1869. – S. 2.

15. *Кордуба М.* Молдавсько-польська границя на Покутю до смерті Стефана Великого / *М. Кордуба* // Наук. зб. присвячений професорові Михайлові Грушевському учениками й прихильниками з нагоди його десятилітньої наукової праці в Галичині (1894-1904). – Львів, 1906. – С. 175-176.

16. *Przyboś K.* Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII-XVIII wieku / *K. Przyboś* – Т. 3. – W. 1: Urzędnicy województwa ruskiego XIV-XVIII wieku: ziemie halicka, lwowska, przemyska, sanocka. – Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1987. – 415 s.

17. *Дністровський М.* Кордони України. Територіально-адміністративний устрій / *М. Дністровський*. – Львів, 1992. – С. 21-22.

18. *Крикун М. Г.* Поширення польського адміністративно-територіального устрою на українських землях / *М. Г. Крикун* // Проблеми слав'янознавства. – Львів, 1990. – Вип. 42. – С. 24-41.

19. *Крикун М.* Адміністративно-територіальний устрій Правобережної України в XV-XVIII ст. Кордони воєводств у світлі джерел / *М. Г. Крикун* – К.: МП «Офорт», 1993. – С. 3, 21.

20. *Крикун М. Г.* Повітовий устрій Подільського воєводства в XV-XVI ст. Перспективи джерелознавства історичної географії України / *М. Г. Крикун* // Український археографічний щорічник. – К., 1992. – Вип. 1. – С. 160, 157-162, 169.

21. *Plewczynski M.* Obertyn 1531 / *M. Plewczynski*. – Warszawa: Wyd-wo Bellona, 1994. – S. 22.

22. *Godreccio W.* Poloniae Finitimarumque locorum descriptio Auctore Wencelslao Godreccio (Antwerp., 1570) / *W. Godreccio* // Вавричин М., Шашкевич Я., Кришталович У. Україна на стародавніх картах (кінець 15-перша пол. 17 ст. – К., 2006. – С. 44-47.

23. *Godreccio W.* Poloniae Litvaniaeqve descriptio Auctore Wencelslao Godreccio et correctore Andrea Pograbio pilsnensi (Antwerp., 1602) / , *A. Pograbio* // Вавричин М., Шашкевич Я., Кришталович У. Україна на стародавніх картах (кінець 15-перша пол. 17 ст. – К., 2006. – С. 102-103.

24. *Merkator G.* Lithvania / *G. Merkator* – , 1609 [Електронний ресурс] // Україна на стародавніх мапах [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://vkraina.com/ua/maps#1609>. – Назва з екрану.

25. *Blaeu W.* Magni Ducatus Lithuaniae Caeterarumque Regionum illi Adjacentium / *W. Blaeu* – , 1613 [Електронний ресурс] // MAPS4U.LT [веб-сайт]. – Режим доступу: http://maps4u.lt/lt/maps.php?img=Magni_Ducatus_Lithuaniae_1631-6500&w=600&h=400&cat=11. – Назва з екрану.

26. *Beauplan G.* Deliniatio specialis et accurata Ukrainae cum suis palatinatibus ac distictibq provincysq adiacentibus / *G. Beauplan* – , 1650 [Електронний ре-

сурс] // Gallica biblioteque numerique [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148>. – Назва з екрану.

27. *Beauplan G.* Ukrainae pars novae, Pokutia vulgo dicitur per Guil. Le Vasseur de Beauplan SRM Poloniae archit. militarem etc / *G. Beauplan* – Amsterdam, 1662 [Електронний ресурс] // Digital Library of University of Wrocław [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl>. – Назва з екрану.

28. *Sanson N.* Estats De Pologne ou sont les Royaume de Pologne Duches et Provinces de Prusse, Kuivavie, Mazovie, Russie noire, Duches de Lithuanie Vollhynie Podolie, de l'Ukraine / *N. Sanson* – Paris, 1663 [Електронний ресурс] // IDS Basel Bern [веб-сайт]. – Режим доступу: http://aleph.unibas.ch/F?func=find-b&find_code=SYS&request=001379590. – Назва з екрану.

29. *De Witt F.* Regni Poloniae et Ducatus Lithuaniae Volinia, Podoliae Ucraniae Prussiae, Livoniae, et Curlandia / *F. de Witt*. – Amsterdam, 1680 [Електронний ресурс] // Norman B. Leventhal Map Center at the Boston Public Library [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://maps.bpl.org/id/15341>. – Назва з екрану.

30. *Jaillot H.* Estats Dela Couronne De Pologne, subdivises en leurs Palatinats, qui comprennent Le Royaume de Pologne, Le Grand Duche de Lithuanie, Les Duches e Prusse, Maovie, Samogitie, Les Provinces Volynie, et de Podolie, ou est compris L'Ukraine ou Pays des Cosques / *H. Jaillot* – Amsterdam, 1692 [Електронний ресурс] // Barry Lawrence Ruderman Antique Maps Inc [веб-сайт]. – Режим доступу: http://www.raremaps.com/gallery/detail/27747/Estats_Dela_Couronne_De_Pologne_subdivises_en_leurs_Palatinats_qui/Jaillot.html. – Назва з екрану.

31. *Moll G.* Map of Moscovy, Poland, Little Tartary and ye Black Sea / *G. Moll* – London, 1708 [Електронний ресурс] // Mapster [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://igrek.amzp.pl/11767763>. – Назва з екрану.

32. *Starovolcii S.* Regni Poloniae Magnique Ducatus Lithuaniae Nova et exacta tabula ad mentem Starovolcii descripta / *S. Starovolcii* – Norymberga, 1739 [Електронний ресурс] // Kujawsko-Pomorska Digital Library [веб-сайт]. – Режим доступу: http://kpbc.umk.pl/dlibradocmetadata?id=40255&from=&dirids=1&ver_id=&lp=1&QI=. – Назва з екрану.

33. *Rizzi Zannoni Dz.* Carte de divisée par provinces et palatinats et subdivisée par districts construite par J. A. B. Rizzi Zannoni / *Dz. Rizzi Zannoni* – Paris, 1772 [Електронний ресурс] // Biblioteka Śląska Cyfrowa [веб-сайт]. – Режим доступу: <http://www.sbc.org.pl/dlibra/publication?id=40426&tab=3>. – Назва з екрану.

34. *Зашкільняк Л.О.* Історія Польщі. Від найдавніших часів до наших днів / *Зашкільняк Л.О.*, Кри-

кун М.Г. – Львів: Львівський національний університет ім. Івана Франка, 2002. – С. 74-75.

35. *Dąbkowski Prz.* Wędrowki Rodzin Szlacheckich / *Prz.Dąbkowski* // Księga pamiątkowa ku czci Oswalda Balzera. – Т. 1. – Lwów, 1925. – С. 183-184.

36. *Gloger Z.* Geografia historyczna ziem dawnej Polski / *Z.Gloger* – Kraków: Spolka wydawnicza Polska, 1900. – С. 219.

37. *Bostel F.* Żydzi ziemi lwowskiej i powiatu zyda-czowskiego w r. 1765 / *F.Bostel F.* // Archiwum Komisji Historycznej. – Т. 6. – Kraków: Akademia Umiejętności w Krakowie, 1891. – С. 357-378.

38. *Balaban M.* Spis Żydów i Karaitów Ziemi Halickiej i powiatów Trembowelskiego i Kołomyjskiego w roku 1765 / *M. Balaban M.* // Archiwum Komisji Historycznej. – Т. 11. – Kraków: Akademia Umiejętności w Krakowie. Komisja Historyczna, 1909-1911. – С. 11-32.

39. *Maleczyński K.* Lwów i ziemia Czerwieńska / *Maleczyński K., Mańkowski T., Pohorecki F., Tyrowicz M.* – Lwów: Państwowe Wydawn. Książek Szkolnych, 1937. – С. 327.

Зеновий Федункив

Административно-территориальное устройство и территориальные границы Галицкой земли Русского воеводства

Данная статья посвящена исследованию изменений территориальных границ Галицкой земли в 1434–1772 гг. Сделана попытка графического определения границ Галицкой земли по картографическим источникам 15-18 ст. и за исследованиями историков и картографов XIX - XX вв.

Ключевые слова: *Галицкая земля, Русское воеводство, административно-территориальное устройство, территориальные границы, Галицкий уезд, Коломыйский уезд, Теребовельский уезд.*

Zenovii Fedunkiv

Administrative division and territorial boundaries of land Galician Rus province

The article investigates changes in territorial boundaries of Halych lands within the 1434–1772 yers. An attempt has been made to determine graphically the boundaries of Halych lands on the basis of cartographic sources of the 15th-18th centuries and researches of historians and cartographers of the 19th-20th centuries.

Key words: *Halych lands, Ruthenian Voivodeship, administrative division, territorial boundaries, Halych County, Kolomyia County, Terebovlia County.*